

Nr 78.

Ankom till Riksdagens kansli den 9 maj 1911, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående anordnande af ett egna-hemssamhälle för statstjänstemän å kronoegendomen 1¹/₈ mantal Mörby nr 1 i Danderyds socken af Stockholms län.

(2:a Afd.)

I en den 10 mars 1911 aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition, nr 122, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 24 februari och berörda den 10 mars 1911 föreslagit Riksdagen

1:o) medgifva *dels* att, sedan stadsplan och tomtindelning fastställts för det område om 31,77 hektar af kronoegendomen 1¹/₈ mantal Mörby nr 1 i Danderyds socken af Stockholms län, som å den vid statsrådsprotokollet den 24 februari 1911 fogade kartan finnes utmärkt med hel-dragna röda linjer, till en af statstjänstemän bildad, behörigen registrerad förening för ekonomisk verksamhet må, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angifna grunder, med tomt-rätt under en tid icke öfverstigande 60 år upplåtas de inom området befintliga tomterna mot en tomträttsavgift, som skall uppgå till ett be-lopp motsvarande minst 4 procent ränta å tomternas sammanlagda markvärde, beräknadt efter 15 öre kvadratmetern, *dels ock* att till före-ningen må tillsvidare utan avgift med nyttjanderätt upplåtas de till vägar och öppna platser afsedda delar af området mot att föreningen förbinder sig att iordningställa och väl underhålla desamma;

2:o) besluta, att en lånefond, benämnd *lånefonden för tjänstemanna-samhället vid Mörby*, skall bildas, samt för afsättning till denna fond under utgifter för kapitalökning och underrubriken statens utlånings-fonder för år 1912 anvisa ett anslag af 930,000 kronor, att utgå af lånemedel, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1911 af till-gängliga medel förskottsvis utanordna 330,000 kronor;

Bihang till Riksd. prot. 1911. 4 Saml. 1 Afd. 68 Häft. (Nr 78.)

3:o) medgifva, att ur nämnda lånefond af statskontoret må beviljas nämnda förening *dels* ett lånebelopp af högst 330,000 kronor för att, enligt de närmare föreskrifter som Kungl. Maj:t utfärdar, användas till anläggning af vägar och öppna platser samt vatten- och afloppsledningar inom förenämnda område af kronoegendomen Mörby, med skyldighet för låntagaren att å lånet erlægga ränta efter $4\frac{1}{2}$ procent om året och enligt af Kungl. Maj:t fastställd plan amortera detsamma under en tid icke öfverstigande fyrtio år, men med rätt för Kungl. Maj:t att under högst två år medgifva uppskof med erläggande af ränta och amortering å lånet, *dels ock*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet den 24 februari 1911 angifna grunder och enligt de närmare bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar, lån för bebyggande af tomter, som upplåtits med tomträtt inom ifrågasvarande område af kronoegendomen Mörby, å hvilka lån skall erläggas ränta efter $4\frac{1}{2}$ procent om året;

4:o) medgifva, att de kapitalafbetalningar, som å de från fonden utgående lånen verkställas, må tillsvidare tilläggas fonden; samt

5:o) under förutsättning att förutnämnda anslag å sammanlagdt 930,000 kronor beviljas, besluta, att de i 1912 års riksstat bland inkomsterna upptagna lånemedel skola höjas med motsvarande belopp.

Beträffande den till stöd för framställningen förebragta utredningen får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollen.

*Utskottets
yttrande.*

Det genom förevarande proposition väckta förslaget om statens medverkan till beredande af egna hem åt dess tjänstemän ej endast genom lämnande af byggnadslån utan äfven genom upplåtande af mark från en kronodomän för ändamålet finner utskottet behjärtansvärdt. Förutom det allmänna intresse, som staten alltid kan anses äga i åstadkommande af egna hem för ett så stort antal medborgare som möjligt — ett intresse, hvilket såsom bekant tagit sig uttryck i bildandet af egnahemslånefonden — lär det nämligen icke låta sig förneka, att staten har en särskild anledning att söka åt sina löntagare bereda på samma gång den lättnad i de ofta ekonomiskt tyngande bostadsförhållanden, som flerstädes inom landet och särskildt i hufvudstaden för närvarande äro rådande, som ock den trefnad och det oberoende, som äro med det egna hemmet förenade. Gifvet är, beträffande det nu föreliggande förslaget, att, då de i hufvudstaden högt uppdrifna bostadshyrorna göra sig starkast kännbara för de mindre löntagarne, anslutningen till det ifrågasatta företaget visat sig och jänväl för framtiden torde komma att visa sig proportionsvis störst bland de lägre tjänstemannagraderna,

för hvilka genom realiserandet af den nu framlagda planen sålunda kommer att öppnas en möjlighet till förbättring af existensvillkoren, som måste betraktas såsom ett ingalunda oväsentligt tillskott i den af staten lämnade ersättningen för deras arbete.

Det föreslagna sättet för förverkligandet af ifrågavarande egnahemsanordning har utskottet funnit välbetänkt. Sålunda har utskottet icke haft anledning till erinran mot vare sig upplåtande för ändamålet af det föreslagna området af kronoegendomen Mörby nr 1 till en vederbörligen registrerad förening af statstjänstemän eller bildandet af en lånefond å 930,000 kronor afsedd att användas med 600,000 kronor till byggnadslån och 330,000 kronor för anläggning af vägar och öppna platser m. m. Jämväl de föreslagna lånevillkoren har utskottet lämnat utan anmärkning liksom utskottet funnit användande af tomt-rättsinstitutet vid upplåtelsen af såväl området i sin helhet till ofvannämnda förening som ock af de särskilda byggnadstomterna ägnadt att väl motsvara behofvet i föreliggande fall. På grund af hvad sålunda anförts och då företaget synes så anordnad, att någon förlust för staten icke lär kunna å detsamma uppkomma, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

1:o) medgifva *dels* att, sedan stadsplan och tomtindelning fastställts för det område om 31,77 hektar af kronoegendomen $1\frac{1}{8}$ mantal Mörby nr 1 i Danderyds socken af Stockholms län, som å den vid statsrådsprotokollet den 24 februari 1911 fogade kartan finnes utmärkt med heldragna röda linjer, till en af statstjänstemän bildad, behörigen registrerad förening för ekonomisk verksamhet må, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angifna grunder, med tomträtt under en tid icke öfverstigande 60 år upplåtas de inom området befintliga tomterna mot en tomträttsavgift, som skall uppgå till ett belopp motsvarande minst 4 procent ränta å tomternas sammanlagda markvärde, beräknadt efter 15 öre kvadratmetern, *dels ock* att till föreningen må tillvidare utan avgift med nyttjanderätt upplåtas de till vägar och öppna platser afsedda delar af området, mot att föreningen förbinder sig att iordningställa och väl underhålla desamma;

2:o) besluta, att en lånefond, benämnd *lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby*, skall bildas, samt

för afsättning till denna fond under utgifter för kapitalökning och underrubriken statens utlåningsfonder för år 1912 anvisa ett anslag af 930,000 kronor, att utgå af lånemedel, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1911 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna 330,000 kronor;

3:o) medgifva, att ur nämnda lånefond af statskontoret må beviljas nämnda förening *dels* ett lånebelopp af högst 330,000 kronor för att, enligt de närmare föreskrifter som Kungl. Maj:t utfärdar, användas till anläggning af vägar och öppna platser samt vatten- och afloppsledningar inom förenämnda område af kronoegendomen Mörby, med skyldighet för låntagaren att å lånet erlægga ränta efter 4 $\frac{1}{2}$ procent om året och enligt af Kungl. Maj:t fastställd plan amortera detsamma under en tid icke öfverstigande fyrtio år, men med rätt för Kungl. Maj:t att under högst två år medgifva uppskof med erläggande af ränta och amortering å lånet, *dels ock*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet den 24 februari 1911 angifna grunder och enligt de närmare bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar, lån för bebyggande af tomter, som upplåtits med tomträtt inom ifrågavarande område af kronoegendomen Mörby, å hvilka lån skall erläggas ränta efter 4 $\frac{1}{2}$ procent om året;

4:o) medgifva, att de kapitalafbetalningar, som å de från fonden utgående lånen verkställas, må tillse vidare tilläggas fonden; samt

5:o) under förutsättning att förutnämnda anslag å sammanlagdt 930,000 kronor beviljas, besluta, att de i 1912 års riksstat bland inkomsterna upptagna lånemedel skola höjas med motsvarande belopp.

Stockholm den 9 maj 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.